

3. ਈ-ਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਤੁਸੀਂ ਆਨਲਾਈਨ ਖਰੀਦੀ ਵਸਤ ਦੇ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਦੀ **100** ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਲਿਖੋ । **7**
- ਜਾਂ**
- ਆਪਣਾ ਮਕਾਨ ਵੇਚਣ ਲਈ ਅਖ਼ਬਾਰ ਲਈ **100** ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਤਿਆਰ ਕਰੋ ।
4. ਚੋਣਾ ਵਿਚ ਧਨ ਦੀ ਅੰਨ੍ਹੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖੋ । **8**
- ਜਾਂ**
- ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਦਾ ਉਥਾਨ ਕਿਵੇਂ ਹੋਵੇ-ਇਸ ਬਾਰੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖੋ ।
5. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ ਦੇ ਅਰਥ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਾਕ ਬਣਾਓ : **3**
- (i) ਰਾਹ ਤੇ ਆਉਣਾ (ii) ਲੀਕ ਪੈਲੀ
 (iii) ਮੱਸ ਫੁੱਟਲੀ (iv) ਰੰਗ ਲਗਣਾ
 (v) ਧੱਕਾ ਕਰਨਾ
6. (1) ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੁੱਧ ਸ਼ਬਦ-ਜੋੜ ਚੁਣੋ : **2**
- (i) (ਓ) ਚੌੜਾਈ (ਅ) ਚੁੜਾਈ
 (ii) (ਓ) ਝਾੜੂ (ਅ) ਜਾੜੂ
- (2) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸੁੱਧ ਕਰਕੇ ਲਿਖੋ : **2**
- (i) ਪਹਲਾ (ii) ਭੱਝਲਾ
- (3) ਸ਼ਬਦ ਜੋੜਾਂ ਦੇ ਨੇਮਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰਖਦੇ ਹੋਏ ਦੱਸੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਾਕਾਂ ਵਿਚਲੇ ਲਕੀਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਜਾਵੇਗਾ : **2**
- (i) ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਲਕ ਨਾਲ ਜੰਗ/ਜੰਘ ਟਾਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ।
 (ii) ਜਗਜੀਤ ਬੜਾ ਝਗੜਾਊ/ਜਗੜਾਊ ਹੈ ।
7. ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਵਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਵਿਸਰਾਮ ਚਿੰਨ੍ਹ ਲਗਾਓ : **3**
- ਸ਼ਰੁਤੀ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਚਾਰ ਵੇਦ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਰਿਗ ਵੇਦ ਸਾਮ ਵੇਦ ਯਜੁਰ ਵੇਦ ਅਤੇ ਅਥਰਵ ਵੇਦ
8. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਾਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁੱਧ ਕਰਕੇ ਲਿਖੋ : **3**
- (i) ਨਹੀਂ ਸਾਂ ਗਿਆ ਮੈਂ ਉਥੇ
 (ii) ਰਾਮ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮ ਅਤੇ ਰਮੇਸ਼ ਵੀ ਖੇਡ ਰਿਹਾ ਸੀ
 (iii) ਸੀਤਾ ਨੇ ਗਵਾ ਦਿੱਤਾ ਆਪਣਾ ਸੋਨੇ ਦਾ ਹਾਰ
9. ਹੇਠ ਦਿੱਤੀਆਂ ਕਾਵਿ-ਟੁਕੜੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ : **8**
- ਖਾੜ ਖਾੜ ਚਲਣ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਸੁਫਨਿਆਂ,
 ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਰਿਆ,
 ਪਿਆਰ ਅੱਗ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗੀ ਹੋਈ,
 ਪਿਆਰਾ ਜਪੁ ਸਾਹਿਬ ਗਾਉਂਦੇ, ਠੰਢੇ 'ਤੇ ਠਾਰਦੇ, ਪਿਆਰਦੇ ।

- (i) ਇਹ ਸਤਰਾਂ ਕਿਸ ਕਵੀ ਦੀ ਕਿਸ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚੋਂ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ?
- (ii) 'ਜਪੁ ਸਾਹਿਬ' ਕਿਸ ਗੁਰੂ ਦੀ ਬਾਲੀ ਹੈ ?
- (iii) ਇਥੇ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸਿਰਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ?
- (iv) 'ਪਿਆਰ ਅੱਗ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗੀ ਹੋਈ' ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?

ਜਾਂ

ਲਹਿਣਾ ਨਹੀ, ਦੇਣਾ ਨਹੀ, ਨਿਰੀ ਪੁਰੀ ਸੇਵਾ ਹੈ ਸਮਾਜ ਦੀ
ਝੀਥਾਂ 'ਚੋਂ, ਵਿੱਥਾਂ 'ਚੋਂ, ਝਾਗ ਝਾਗ ਘੰਟੇ, ਲਭਦੇ ਗਿਆਨ
ਇਹ ਰਾਖੇ ਵਿਚਾਰੇ ।

- (i) ਇਹ ਸਤਰਾਂ ਕਿਸ ਕਵੀ ਦੀ ਕਿਸ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚੋਂ ਹਨ ?
- (ii) ਇਥੇ 'ਰਾਖੇ' ਸ਼ਬਦ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ?
- (iii) 'ਰਾਖੇ' ਕਿਸ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਲਭਦੇ ਹਨ ?
- (iv) 'ਝੀਥਾਂ' ਅਤੇ 'ਵਿੱਥਾਂ' ਦੇ ਕੀ ਅਰਥ ਹਨ ?

10. ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਕਾਵਿ ਟੁਕੜੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਹਿਤ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ :

7

ਓਦਰ ਕੇ ਮੈਂ ਆਪਣਿਆਂ ਦਾ
ਜਾ ਬੂਹਾ ਖੜਕਾਇਆ
ਕੰਧਾਂ ਦੇ ਗਲ ਲਗ ਕੇ ਬਹਿ ਗਏ
ਟੁੱਕੀਆਂ ਜੀਭਾਂ ਵਾਲੇ ।

ਜਾਂ

ਕੁਛ ਨਾ ਕਹਿ ਖਾਮੋਸ਼ ਰਹਿ ਓ ਸਾਇਰਾ
ਸਭ ਨੂੰ ਤੇਰੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੈ
ਸੁਣ ਤੇਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਉਹ ਆ ਜਾਣਗੇ
ਹੱਥ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੀਨੇ-ਵਿਨ੍ਹਵਾਂ ਸਾਜ਼ ਹੈ

11. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਾਰਤਾਲਾਪ-ਅੰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :

1 × 3 = 3

“ਤੈਨੂੰ ਠੱਗਿਆ ਸੀ ! ਫੇਰ ਤੂੰ ਉਦੋਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ?”
“ਮੈਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਤੇਰੇ ਡੈਂਡੀ ਵਿੱਚ ਸੀਗੇ ।”

- (i) ਇਹ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਕਿਹੜੇ ਪਾਤਰਾਂ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ?
- (ii) ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸ ਨੇ ਠੱਗਿਆ ਸੀ ?
- (iii) ਇਹ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਕਿਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚੋਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਲੇਖਕ ਕੌਣ ਹੈ ?

ਜਾਂ

“ਰੁੱਖ ਉੱਤੇ ਉਹ ਬਹੁਤਾ ਚਿਰ ਨਾ ਬੈਠ ਸਕਿਆ ।
ਬਸਤਾ ਲੈ ਕੇ ਹੇਠਾਂ ਉੱਤਰਿਆ ਤੇ ਬਹਾਨਾ ਸੋਚ ਕੇ ਘਰ ਵਲ ਚੱਲ ਪਿਆ ।”

- (i) ਉਹ ਰੁੱਖ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਕਿਉਂ ਸੀ ?
- (ii) ਉਹ ਬਹਾਨਾ ਕਿਉਂ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਸੀ ?
- (iii) ਇਹ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਕਿਸ ਪਾਤਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ?

12. ਨਾਵਲ 'ਗੁਆਚਿਆ ਮੁੰਡਾ' ਵਿੱਚ ਸੋਨ-ਕਾਟੋ ਦਾ ਸੱਚ ਕੀ ਹੈ ? 7

ਜਾਂ

'ਗੁਆਚਿਆ ਮੁੰਡਾ' ਨੂੰ ਕਿਸ਼ੋਰ-ਨਾਵਲ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ? ਇਸ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਦੱਸੋ ।

13. ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ : 5

“ਜਿੱਦਲ ਦਾ ਜੀਤਾ ਪਲਟਲ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ, ਬਚਨੋਂ ਅਕਸਰ ਆਪਣਾ ਦਿਲ ਹੋਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਨੀ ਬਹਾਨੀ ਇੱਕਲੀ ਬੈਠ, ਹੰਝੂ ਕੇਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ । ਜੀਤੇ ਦੇ ਬਾਪੂ ਨੇ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਚਨੋਂ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜਾਂ ਤੇਰਾ ਇਹ ਨਲੈਕ ਪੁਤ ਘਰ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਮੈਂ ।”

- (i) 'ਪਲਟਲ' ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ?
- (ii) ਬਚਨੋਂ ਦੁਖੀ ਕਿਉਂ ਵਿਖਾਈ ਦੇਂਦੀ ਹੈ ?
- (iii) 'ਦਿੱਲ ਹੋਲਾ ਕਰਨ' ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ?
- (iv) ਜੀਤੇ ਦਾ ਬਾਪੂ ਜੀਤੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਕਿਉਂ ਹੈ ?
- (v) ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਕਿਸ ਦੀ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੈ ?

ਜਾਂ

“ਆਖਰੀ ਸਾਹ ਗਿਣ ਰਹੇ ਕਿਸੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਸਿਪਾਹੀ ਦੀ ਗੋਲੀ ਬਰਫ ਦੀ ਚਦਰ ਪਾੜਕੇ ਉਹਦੇ ਆਰ-ਪਾਰ ਹੋ ਗਈ । ਉਹ ਉੱਥੇ ਹੀ ਡਿਗ ਪਿਆ । ਉਹਨੇ ਉੱਠਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਤੇ ਮੁੜ ਢੇਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ।”

- (i) 'ਸਾਹ ਗਿਣਨਾ' ਦੇ ਕੀ ਅਰਥ ਹਨ ?
- (ii) ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਹੈ ?
- (iii) 'ਢੇਰੀ ਹੋ ਗਿਆ' ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?
- (iv) ਇਹ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕਿਸ ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ?
- (v) ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਲੇਖਕ ਕੌਣ ਹੈ ?

14. 'ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੇਲਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ' ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਰਾਜ ਕੌਰ ਦਾ ਸਹੁਰਾ ਰਾਜਨੀਤੀ ਬਾਰੇ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰ ਰਖਦਾ ਹੈ ? 5

ਜਾਂ

'ਮਿੱਸ ਸੌਫਟ' ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਨਾਇਕਾ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੈ ?

15. ਸੂਫੀ ਕਾਵਿ ਦੀ ਉੱਤਪਤੀ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ 150-200 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ । 10

ਜਾਂ

ਆਧੁਨਿਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਕਹਾਣੀ 150-200 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ ।

16. ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ : 5

“ਅੱਜ ਤਾਂ ਸੀਤਾ ਦੀਆਂ ਆਹੂਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ । ਬਾਲਣ ਦੀ ਥਾਂ ਤੰਦੂਰ ਵਿਚ ਸਾੜੀ ਜਾਂਦੀ ਏ” – ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਤਰਾਂ ਵਿਚ ਅੱਜ ਔਰਤ ਉੱਪਰ ਹੋ ਰਹੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਵਲ ਸੰਕੇਤ ਹੈ । ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਚਦੇ ਹੋ ? ਇਸ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ 100-125 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖੋ ।